

اولویت‌های یونان برای بازگشت به رشد پایدار

از نگاه صندوق بین‌المللی پول

بر اساس آخرین ارزیابی سالانه صندوق بین‌المللی پول از اقتصاد یونان، این کشور باید همچنان به اصلاحاتش سرعت و تعمیق بخشد. در عین حال، این اصلاحات باید با کاهش بیشتری در بدهی‌های یونان به شرکای اروپایی‌اش همراه شود تا اقتصاد بتواند به مسیر رشد پایدار بازگردد.

صندوق در گزارش اخیر خود، مسیری را برای رشد پایدار و کامیابی در اقتصاد یونان معرفی می‌کند که مستلزم رویکردی دوجانبه است: ۱. سیاست‌های بلندپروازانه از سوی مقامات یونان ۲. کاهش قابل توجه بدهی‌ها به شرکای اروپایی یونان.

پرسش و پاسخ‌های زیر، به برخی مسائل کلیدی درباره پیشرفت یونان و اولویت‌های آن برای اصلاحات در دوره پیش رو اشاره دارد:

■ اقتصاد و سیاست یونان از اواسط سال ۲۰۱۳ که آخرین مشورت خود را از صندوق بین‌المللی پول گرفته، چگونه تکامل یافته است؟

یونان از زمان شروع بحران، کسری مالی و حساب جاری خود را بطور قابل توجهی کاهش داده است. به ویژه، کسری حساب جاری و کسری مالی اولیه^۱ به ترتیب از ۱۱ و ۱۵ درصد از GDP به نزدیک صفر در پایان سال ۲۰۱۵ رسیده است. چنین رویدادی، برای کشوری که جزء یک اتحادیه پولی بوده و به ابزارهای سیاست پولی و ارزی دسترسی ندارد، یک اصلاح بزرگ محسوب می‌شود.

اما تثبیت مالی گسترده و کاهش ارزش داخلی^۲ با هزینه‌های قابل توجهی برای جامعه همراه بوده است. نرخ بیکاری هنوز هم در سطح غیر قابل قبول بالایی (حدود ۲۳ درصد در اکتبر ۲۰۱۶) قرار دارد و کشور یونان به بحران اقتصادی طولانی مدتی با تولید ۲۵ درصد پائین‌تر از سطح پیش از بحران دچار شده است. هزینه‌های اجتماعی بالا نیز حمایت از اصلاحات در حال انجام را قدری تضعیف کرده است.

^۱ کسری مالی اولیه (Fiscal primary deficits) بخشی از کسری مالی (تفاوت هزینه‌ها و درآمدها) است که پرداخت‌های بهره‌ای اعتبارگیرندگان به دولت از آن کسر شده است.

^۲ کاهش ارزش داخلی (Internal devaluation) سیاستی که کشورها با هدف افزایش رقابت‌پذیری جهانی خود عمدتاً از طریق کاهش هزینه‌های نیروی کار اعمال می‌کنند.

معاونت بررسی های اقتصادی

از اواسط سال ۲۰۱۵، دولت یونان تلاش های اصلاحاتی خود را از طریق برنامه جدیدی که توسط مکانیسم ثبات اروپا^۳ حمایت می شود، تجدید کرده است. به ویژه، برخی اصلاحات مالیاتی^۴ (به عنوان نمونه در زمینه مستمری بازنشستگی، مالیات بر ارزش افزوده و مالیات بر درآمد)، اصلاحات مالی^۵ (به عنوان نمونه در زمینه قانون ورشکستگی، وام های سررسید گذشته و نحوه اداره بانکها) و برخی اصلاحات ساختاری (به عنوان نمونه در زمینه خصوصی سازی، اقداماتی برای تسهیل رقابت در بخش های کلیدی) اعمال کرده است که در همه آنها موانعی وجود داشته است.

■ یونان اکنون مجموعه ای از سیاست ها را در اختیار دارد. آیا این اصلاحات برای قرار گرفتن یونان در مسیر بهبود، کافی است؟

با وجودی که یونان به تازگی از طریق اعمال برخی اصلاحات، پیشرفت هایی داشته ولی همچنان با چالش هایی مواجه است. به ویژه سیاست های مالی که هنوز منجر به رشد نشده اند. نیمی از حقوق بگیران از مالیات بر درآمد اشخاص معاف هستند در حالی که کسری سیستم بازنشستگی در سطح بالایی باقی مانده است (۱,۵ درصد از GDP که تقریباً ۴ برابر متوسط منطقه یورو است). در عین حال، وام های سررسید گذشته بانکی ۴۵ درصد از کل وام ها و مالیات پرداخت نشده حدود ۷۰ درصد از GDP را تشکیل می دهد. در نتیجه سرمایه گذاری و رشد در سطح پائینی باقی مانده است. برای بازگشت یونان به رشد و خروج موفقیت آمیز از تامین مالی رسمی، نیاز به تسریع و تعمیق اصلاحات وجود دارد.

■ صندوق بین المللی پول چه سیاست هایی را به یونان توصیه می کند؟

یونان در حال حاضر نیازی به ریاضت اقتصادی بیشتر ندارد. طبق محاسبات، انتظار می رود بر اساس اصلاحات فعلی، یونان در میان مدت و بلندمدت به مازاد مالی اولیه ۱,۵ درصد GDP برسد و نیازی به مازاد اولیه بالاتر از آن ندارد. اما اگر یونان تصمیم بگیرد به هدف مازاد مالی اولیه بیشتر از ۱,۵ درصد GDP برسد، اصلاحات ساختاری بیشتری مورد نیاز است.

صرف نظر از اهداف مالی، یونان باید سیاست های مالی رشد خواه^۶ و منصفانه تر را دنبال کند. بطور خاص، یونان نیازمند گسترش پایه مالیات بر درآمد اشخاص است تا باعث توزیع عادلانه تر بار مالیاتی شود. درآمدهای حاصل از آن می تواند به منظور کاهش نرخ بالای مالیات که مشاغل را به سمت اقتصاد غیر رسمی یا کشورهای همسایه می فرستد، به کار گرفته شود. در عین حال، اصلاحات بیشتر در زمینه بازنشستگی و سیستم رفاهی بهتر و هدف گذاری شده برای

^۳ مکانیسم ثبات اقتصادی اروپا (European Stability Mechanism) سازمانی برای ارائه کمک های مالی به کشورهای منطقه یورو است.

^۴ Fiscal reforms

^۵ Financial reforms

^۶ growth-friendly

معاونت بررسی های اقتصادی

حمایت از افراد آسیب پذیر نیز ضروری است. همچنین یونان باید به مساله فرار مالیاتی و بدهی های بزرگ مالیاتی به دولت از طریق تجدید ساختار بدهی مالیاتی متناسب با ظرفیت پرداخت مودیان بپردازد.

■ راهکار پیشنهادی صندوق بین المللی پول برای وام های سررسید گذشته یونان چیست؟

وام های سررسید گذشته باید به سرعت و قاطعانه کاهش یابند. تا زمانی که ترازنامه بانک ها زیر بار چین وام های سررسید گذشته ای باشد، آنها قادر نخواهند بود منابع را به سمت بخش هایی با بهره وری بیشتر در اقتصاد هدایت کنند. پرداختن به این مساله، نیازمند اجرای کامل چارچوب قانونی تجدید ساختار بدهی با عملکرد قوی تر و مکانیسم خارج از دادگاه^۷ برای مقابله با بدهی های بانکی و مالیاتی است. در عین حال، به منظور ایجاد انگیزه در بانک ها برای کاهش وام های سررسید گذشته، تقویت ابزارهای نظارتی ضروری است. نهایتاً، اداره امور بانک ها باید بیشتر تقویت شود و کنترل های سرمایه ای تا جایی که امکان دارد، حذف گردد و در عین حال ثبات مالی حفظ شود.

■ صندوق بین المللی پول چه اصلاحات دیگری برای تقویت رشد پیشنهاد می دهد؟

اصلاح بازار کار و بازار محصول برای تقویت پتانسیل های رشد بلندمدت یونان ضروری است. اصلاحات بازار کار از سال ۲۰۱۱ به بهبود قدرت رقابت پذیری یونان به لحاظ نیروی کار - هزینه کمک کرده است. با این حال، وقفه در اجرای اصلاحات بازار محصول به این معناست که تاکنون حقوق بگیران، بار تعدیل را به دوش کشیده اند، اما این نتیجه گیری که بهتر است یونان به چارچوب کم انعطاف بازار کار در گذشته بازگردد، اشتباه است. بلکه اصلاحات موجود باید با تلاش های قاطعانه ای برای گشایش صنایع متوقف شده و حذف موانع رقابت و سرمایه گذاری همراه شود.

■ آیا می توان نتیجه گرفت که یونان در نهایت با اعمال این اصلاحات بر رکود عمیق غلبه می کند و به رشد و کامیابی باز می گردد؟

حتی با اجرای کامل این سیاست ها، یونان نمی تواند از مشکل بدهی خود رهایی یابد. بدهی های یونان به شرکای اروپایی اش باید بیشتر از این کاهش یابد تا بدهی یونان در مسیر نزولی پایدار قرار گیرد. اما کاهش بدهی به تنهایی برای رفع چالش های سیاستی یونان کافی نیست. بلکه برای بازگشت به رشد پایدار و موفقیت نیاز به یک رویکرد دوجانبه دارد: ۱. سیاست های بلندپروازانه از سوی مقامات یونان و ۲. کاهش قابل توجه بدهی ها به شرکای اروپایی یونان.

⁷ Out-Of-Court Mechanism